
Bedömningsformulär

Studenters utveckling under klinisk utbildning i specialistsjuksköterskeutbildning på avancerad nivå

Lena Wiklund Gustin & Oona Lassenius

Bedömning av studentens utveckling under verksamhetsförlagd utbildning i specialistsjuksköterskeutbildning på avancerad nivå

Detta formulär utgör underlag för bedömning av studenter avseende deras förmåga att i klinisk utbildning integrera teori och praktik, ämne och profession. På avancerad nivå handlar bedömning om

- att bedöma färdigheter och förmågor
- att evidensbasera vårdandet genom att förankra färdigheter och förmågor i relevant teori

Utgångspunkten tas i gällande lagstiftning; Patientsäkerhetslagen, Högskoleförordningen och Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska med specialistsjuksköterskeexamen inom psykiatrisk vård samt Solotaxonomins (Biggs 2002) förståelsenivåer. Inspiration har också hämtats från AssCe. De nivåer som är aktuella på avancerad nivå är den relationella och den utvidgat abstrakta. Den relationella nivån innebär att kunskap om olika områden skall kunna relateras till varandra i syfte att uppnå en helhetsbild. Den utvidgat abstrakta innebär att studenten också kan generalisera och överföra kunskap och erfarenheter från ett område till ett annat. Se även bilagd manual.

Bedömningsformuläret är uppdelat på två kolumner för bedömning, där den första avser färdigheter, den andra studentens förmåga att koppla vårdandet till en vetenskaplig reflektion.

Markera halvtidsbedömningen med en ring, och slutbedömningen med ett kryss.

Studentens namn: -----

Utbildning/kurs: -----

Utbildningsperiod: -----

Utbildningsplats: -----

Bedömning

Halvtidsbedömning den -----

Slutbedömning den -----

Namnunderskrift från närvarande i
bedömningsdiskussionen
(studerande, sjuksköterska, huvudhandledare, klinisk adjunkt)

Namnunderskrift från närvarande i
bedömningsdiskussionen
(studerande, sjuksköterska, huvudhandledare, klinisk adjunkt)

Bedömning:

Underkänd ☐

Godkänd ☐

Väl godkänd ☐

Vårdprocessen	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
1. Kan samla relevanta data om patienten Aktuell situation, levnadshistoria, framtidsvisioner, upplevda problem, inställning till vården. Patientens subjektiva upplevelser, data från andra källor. Tecken på krisreaktioner.			→	☐	→ Plats för kommentarer:			
2. Kan göra en analys av patientens hälsohinder, resurser, problem och behov			→	☐				
3. Upprätta mål för omvårdnaden Huvudmål och delmål i samverkan med patienten och andra yrkeskategorier			→	☐				
4. Prioritera vårdaktiviteter Rangordna och beskriva vilka vårdaktiviteter som skall används för att nå målen.			→	☐				
5. Upprätta en vårdplan tillsammans med patienten (och ev. närstående)			→	☐				
6. Genomföra vårdaktiviteter Medvetenhet i genomförandet. Anpassar till patientsituationen.			→	☐				
7. Utvärdera vårdplaner och genomförda aktiviteter. Kritiskt granska genomförda vårdaktiviteter. Beskriva förändringar i relation till mål och hälsoprocesser. Vb föreslå andra åtgärder.			→	☐				
8. Skriftligt och muntligt rapportera såväl patientens tillstånd som planerade och genomförda åtgärder Rapporterar relevanta fakta med ett klart och entydigt språk.			→	☐				
9. Samverka med olika instanser inom vård och omsorg. Kan planera för patientens vård så att kontinuitet upprätthålls, beakta behov av eftervård			→	☐				

Samtala och relatera	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
10. 10. Samtalar med patienten med fokus på dennes hälsa och lidande ,möjlighet till återhämtning, problem, behov och resurser Lyssnar och ger respons. Beaktar patientens eget perspektiv samt sociala och kulturella situation.			→	☐			→	☐
11. Bemöter patienten på ett värdigt och respektfullt sätt Visar omsorg och respekt för patientens autonomi och integritet. Kan förmedla empati.			→	☐	Plats för kommentarer:			
12. Kan skapa tillit och förtroende Minska rädsla, vara äkta och förutsägbara, ge stöd och ramar etc			→	☐				
13. Beaktar närståendes kompetens och behov Kan ta tillvara närstående som en resurs ge stöd etc			→	☐				
Bedömningar och etiska ställningstaganden	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
14. Etisk medvetenhet Kan påtala missförhållanden i vården och identifiera etiska dilemman. Värnar om rättigheter och skyldigheter.			→	☐			→	☐
15. Kan bedöma patientens aktuella hälsotillstånd och påtala särskilda behov Observerar och bedömer förändringar i patientens hälsotillstånd, behov av hjälpmedel och stödfunktioner etc.			→	☐			→	☐
16. Kan identifiera och påtala medicinska behov Noterar och rapporterar symtom, biverkningar, svårigheter att inta vissa läkemedel etc.			→	☐			→	☐
17. Kan identifiera, reflektera över och hantera risker. Suicidrisk, barn som far illa, säkerhet etc.			→	☐			→	☐

Information och undervisning	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
18. Informera och undervisa patienter och närstående. Identifiera informationsbehov. Anpassa information till mottagaren. Följer upp förståelse.			→	☐			→	☐
19. Undervisa och handleda studenter och medarbetare. Lyfter och problematiserar teoretisk och praktisk kunskap i relation till kliniska företeelser.			→	☐			→	☐
Arbetsledning och vårdutveckling	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
20. Planera, organisera och fördela arbetsuppgifter Analyserar och reflekterar över vad som behöver göras, när och av vem. Förankrar detta hos medarbetarna.			→	☐			→	☐
21. Samordna olika insatser Samarbeta med olika yrkeskategorier. Använda resurser effektivt.			→	☐				
22. Konflikthantering Identifierar, synliggör och problematiserar grupprocesser som har betydelse för arbetsmiljön.			→	☐			→	☐
23. Kan kvalitetssäkra omvårdnaden Har kännedom om de kvalitetssystem som finns. Kännedom om organisation och verksamhetsmål. Kan identifiera utvecklingsområden.			→	☐			→	☐
24. Insatt i de lagar och förordningar som styr verksamheten			→	☐			→	☐
25. Säkerhetsmedvetande Är insatt i och följer säkerhetsföreskrifter i vården. Är insatt i rutiner vid brand och katastrofer. Har kunskap om risker vid hög arbetsbelastning.			→	☐			→	☐
26. Förmåga att se behov och resurser hos medarbetare Mod att se och konfronterar problem på ett respektfullt sätt. Kan ta tillvara medarbetares kompetens. Kan låta olika perspektiv komma till tals.			→	☐				

Undersökningar och behandlingar	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
27. Medverka vid och genomföra undersökningar och behandlingar Bevakar patientens trygghet, välbefinnande och värdighet. Hanterar utrustning, material och hjälpmedel med säkerhet och aseptik. Behärskar metoder för förekommande undersökningar och behandlingar.			→	☐			→	☐
28. Handha läkemedel Visa kunnsighet, omdöme och noggrannhet i hantering. Följer författningar.			→	☐			→	☐
Generella kompetenser	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
29. Handlingsberedskap Tar egna initiativ. Kan prioritera och improvisera utgående från den aktuella situationen.			→	☐	Plats för kommentarer			
30. Självkännedom Har förmåga till självkritik. Inser egna styrkor och begränsningar. Tar ansvar för egen inläring och utveckling.			→	☐				
31. Yrkesidentitet Är införstådd med det egna ansvarsområdet och dess begränsning. Tar ansvar för egna handlingar. Vetenskaplig medvetenhet.			→	☐				
Manual	Praktiska färdigheter				Förmåga att reflektera och evidensbasera			
	Svagt utvecklad förmåga	God förmåga	Starkt utvecklad förmåga	Ej möjligt att bedöma	Svagt utvecklad förmåga	Kan se helheter och sammanhang	Kan generalisera till nya områden	Ej möjligt att bedöma
Den vänstra kolumnen avser studentens praktiska färdigheter, dvs bedömer i vilken grad studenten kan utföra olika handlingar som är relaterade till yrkesfunktionen. Den högra avser att bedöma i vilken grad studenten också har förmåga att reflektera runt dessa handlingar och koppla samman dem med teoretisk kunskap. Således innefattar helhetsbedömningen inte bara studentens förmåga att "göra" utan också studentens medvetenhet.	Markera bedömningen med X på pilen enl nedan. Använd hela skalan. → X → ☐				→ ☐			
	Vad gäller de praktiska färdigheterna innebär god förmåga att studenten utför uppgiften korrekt. För att ge bedömningen starkt utvecklad förmåga krävs också en hög grad av självständighet och initiativförmåga i handlandet.				Förmåga att koppla vårdandet till vetenskaplig reflexion Se nedan			

Förmåga att koppla vårdandet till vetenskaplig reflexion

Att se helheter och sammanhang innebär att studenten kan koppla ihop olika företeelser i den aktuella situationen med varandra och med teoretisk kunskap (teorianknyta), vilket baserar sig på att studenten kan reflektera och analysera. Att generalisera till nya områden innebär att studenten dessutom kan dra slutsatser om hur vårdteori/forskningsresultat kan tillämpas och anpassas i relation till den unika patienten i den aktuella situationen. I relation till ovanstående exempel innebär det att studenten inte bara kan samla data om patienten och göra en analys av dessa. Studenten skall också kunna beskriva hur olika problem och behov är relaterade till patientens levnadshistoria och aktuella livssituation samt vilken betydelse detta har för hur hälsa och lidande kommer till uttryck. Att generalisera till nya områden innebär t ex att studenten kan använda forskningsresultat från andra sammanhang som grund för reflektion, analys och prioriteringar.

Vidare finns plats för kommentarer, t ex att reflektionen fungerar bra i relation till datainsamling men att den faller bort vid utförandet av olika vårdaktiviteter. Här kan också mer allmänna reflektioner som student/handledare gör noteras tex om vad studenten bör tänka på

Där det bara är en pil inom ramen för ett område, som t ex vid vårdprocessen, avser den en sammanfattande bedömning i relation till alla moment i den vänstra spalten.

Texten nedan är tänkt att fungera som stöd för handledare och student under den kliniska utbildningen. Den beskriver innebörden i några begrepp som används i bedömningsblanketten.

Reflektion

Vad händer då något reflekteras? Reflektionen ger en bild som vi kan iaktta och förhålla oss till. Jag kan reflektera över

- patienten
- mig själv
- händelser
- litteratur/forskning etc

Vi kan också reflektera i relation till olika perspektiv, t ex genus, livsvärld etc. Perspektivet kan ge struktur åt reflektionen.

Reflekterande frågor är t ex: Vilka tankar och känslor väcker detta hos mig? Hur reagerar jag då patienten gör så här? Vad får detta för konsekvenser? Vad ville jag åstadkomma med det här? Fungerade det? **Analys**

När något skall analyseras så innebär det ett sönderdelande i beståndsdelar. Analysen hjälper oss att förstå relationer mellan delar och mellan delar och helhet. Analys bygger på att vi sönderdelar och

bryter ned för att sedan kunna sätta ihop och dra slutsatser. Dessa slutsatser kan vara antingen beskrivande eller tolkande på olika nivåer (men tolkningen måste underbyggas av en analys – vi kan inte tolka rätt ut i luften) Vi behöver alltså ha någon idé om i vilket syfte vi gör analysen för att veta hur vi skall sönderdela och vad vi letar efter.

Det handlar om att kunna

differentiera, dvs särskilja olika delar i ett skeende eller i en text.

- Vilka är delarna?
- Vilka delar är centrala/perifera? Relevanta/inte relevanta?

Om man t ex har läst en artikel, vad är relevanta fakta i denna – ej redovisa hela artikeln. Eller samla in/rapportera/dokumentera data om en patient: Vilka data är relevanta att ha med?

Organisera och ordna

- Hur hänger delarna ihop?
- Hur leder det ena fram till det andra?

T ex för att kunna prioritera i vårdandet. Om jag noterar flera problem hos patienten, t ex att patienten är passiv, förstoppad, missköter hygien, har skuldkänslor och gråter kanske tolkningen gett vid handen att patientens hälsohinder är relaterade till en sänkt sinnestämning. För att gå vidare med val av vårdhandlingar och vårdaktiviteter måste jag kunna särskilja patientens problem och fundera hur de interagerar för att veta var jag skall börja i mitt vårdande.

Kritiskt granska och bedöma

Att med utgångspunkt i sin analys kunna avgöra om en teori är lämplig för att förstå en viss problematik eller en metod för att arbeta med denna. Det gäller här att se vilka utgångspunkter som teorin/metoden har, vilka praktiska och etiska konsekvenser det kan få osv.

Teorianknytning

Att kunna teorianknyta handlar såväl om att kunna relatera observationer, tolkningar, reflektioner od. till en bestämd teori och att sedan på basen av detta kunna ta ställning till hur man går vidare. I en vårdssituation kan det vara t ex att jag gör en datainsamling genom att tala med patienten och närstående, observera patienten på avdelningen od. Dessa data reflekterar jag över, jag beaktar dem var för sig och relaterar dem till varandra i analys och tolkning. Den sammanfattande bedömningen och prioriteringen av hur jag går vidare baserar sig på en syntes.

I relation till studieuppgifter kan det t ex handla om att knyta patientfall till teori. Jag kan t ex utgående från ett vårdvetenskapligt perspektiv analysera och ”bryta ned” en patientberättelse i relation till hälsobegreppet och granska det utgående från sundhet, friskhet och välbefinnande eller se problem, behov och begär relaterade till såväl människans kroppsliga, själsliga och andliga dimension. Syntesen utmynnar då i en beskrivning av patientens hälsohinder och hälsoresurser.